

det samme Aar, da vi fik Fællesforfatningen — og da vi kom bort fra den tidligere Lov om de kommunale Valg af 1841 ved den Lov, naaede vi altsaa et virkeligt Fremstribt, saa det var jo ikke saa unaturligt, at vi bødte os for denne Afgjørelse den Gang. Nu er det 33 Aar siden, vi have jo lært meget i denne Tid, ogsaa paa det politiske Omraade, og jeg vil indrømme, at man i visse Kredse i Samsundet til visse ikke er gaaet saaledes frem i Frisind eller i Opfattelse af, hvad der kræves efter Grundloven, at det kan siges, at Kommunerne have Selvstyre, idet man ved Vælgerne i Kommunen i Virkeligheden kun forstaar en vis snever Del af den, og jeg vil derfor indrømme, at det kan falde haardt nok at faae et saadant Lovforslag, selv i den Stikelse, ophøiet til Lov. De vide jo, at Sogneraadene sammensættes ved Valg, for den større Halvdels Vedkommende af $\frac{1}{5}$ af de stattede Behov, og for den mindre Dels Vedkommende af dem Alle, og der faar altsaa $\frac{1}{5}$ Lov til at gaa med. De vide, at Amtsrådets større Del sammensættes ved Valg af Delegerede fra hver Sogneraadskreds. En Delegeret fra hver Sogneraadskreds kan altsaa vælges af dem, der ere satte ind ved Valget af $\frac{1}{5}$, og de vælge den større Del af Amtsrådet. Det vil altsaa ses, at ligesom den større Del af Sogneraadet kan være valgt ved en Eneste over $\frac{1}{10}$ — det er Flertallet — af $\frac{1}{5}$ — saaledes kan Amtsrådets Flertal, og det er jo den mere frisindede Del, være valgt af lidt over $\frac{1}{10}$ af samtlige Stattede i Amtsrådskredse; gaa vi længere op, have vi den mindre Halvdel, der vælges af saa mange Høibestattede, som der er Kommuner i Amtet, og med den kongevalgte Formand i Spidsen. Det er et aristokratisk Amtsråd, som i det væsentlige kunde passe til den Fællesforfatning, vi fik i 1855, men som ikke passer til Sunigrundlovens Tanke. Dette Forslag derimod er bygget i den Aand. Valgene til Byraadene ere jo noget Andet, men atter der denne Tvedeling, der blev indført den 19de Februar 1861, uagtet der den Gang var faare mange Kjøbstæder, der fraraadede det. Endelig have vi Borgerrepræsentationen i Kjøbenhavn, til hvilken der vel er lige Valg og ingen Tvedeling, men efter Kommunalloven af 1865 udelukkes de, der ikke svare Skat af 400 Kr. idet man jo veed, at de første 600 Kr. ere fritagne for Skat. Ligeledes komme de, der trods Nedsættelse af forskjellige Grunde ikke endnu have tilbage at svare Skat af 400 Kr., altsaa ikke have 1000 Kr. Indtægt, efter at Nedsættelsen har fundet Sted, slet ikke med

til Valg. Her ere de tagne med, som ere Stattede, altsaa i alt Fald have 800 Kr. Som Stattede ere, blive Mange udelukkede; her er ikke sat nogen Valgbarheds-census, idet Alle, der ere valgbare til Folkestyret og bosatte i Kommunen, uden Hensyn til den kommunale Skat, naar de blot ved sidste Vgning ere ansatte til Skat, ere valgberettigede til Borgerrepræsentationen i Kjøbenhavn. Det finder jeg er den retfærdigste Ordning. Altsaa, Tanken er, om vi ikke kunde naae til at sammensætte vor Kommunalbestyrelse efter Bestemmelserne, som laa i den oprindelige Sunigrundlov. Det vilde jo hjælpe ogsaa paa den politiske Aand, det vilde hjælpe os noget Mere til at betragte Sagen saaledes, at Vælger er Vælger uden væsentlig Hensyn til hans Formuesstilling; det vilde formentlig bidrage til en mere jævn Forstaaelse af Tingene, Personerne og Forholdene i de forskjellige Kommuner og øve ogsaa sin Indflydelse imod den Reaktions-Aand, som breder sig i politisk Henseende. Med disse Bemærkninger og iøvrigt henviende til, hvad ærede Medlemmer kjende gennem de tidligere udførlige Forhandlinger om disse Sager, skal jeg anbefale Forslaget til Lovgivningsmagtens forskjellige Faktors Velvillie.

Leth: Det ærede Medlem har i det foreliggende Lovforslag tilfattet at udvide Valgretten saavel som Valgbarheden ogsaa til Kvinder, som opfyldte de Betingelser i andre Retninger, som gjælde for Mændene. Jeg kan erklære mig ganske enig med det ærede Medlem i denne Opfattelse, men jeg skal henstille til det ærede Medlem, om han ikke kunde finde sig foranlediget til at lade Lovforslaget modtage endnu en Udvidelse vedkommende de gifte Kvinder (Berg: De ere med). Ja, den gifte Kvinde er med i Lovforslaget for det Tilfælde, at hun har Særformue og bliver særlig sat i Skat af den, men ellers ikke. Det er en Særegen- hed, tør jeg nok sige, i vor Retsforfatning, at en Kvinde netop derved, at hun bliver gift, bliver umyndig; ja endogsaa om hun har Særformue tror jeg den gjældende Retsopfattelse er den, at saa kan hun ikke en Gang, naar der ikke ved Testamente eller paa anden Maade er tillagt hende Ret dertil, selv raade over denne, bortset fra den lille Lov, som skyldes det ærede Medlem fra Standerborg Amt (Bajer); hun skal have en Børge, som enten kan være Manden eller en Anden. Hun bliver, som jeg en Gang har hørt en Mand udtrykke sig, uden videre nedsat i de Meniges 2den Klasse og bliver umyndig. Jeg kunde ønske, at det